

**Uchwała nr 71/2009
Naczelnej Rady Łowieckiej
z dnia 8 września 2009**

w sprawie przyjęcia "Okresowych zasad selekcji i gospodarowania populacjami jelenia szlachetnego w celu zwiększenia udziału III klasy wieku byków".

Naczelna Rada Łowiecka działając na podstawie par. 108 pkt. 12 Statutu PZŁ, po uwzględnieniu stanowiska Komisji Hodowlanej NRŁ dotyczącego konieczności zwiększenia udziału III klasy wieku jeleni byków w populacjach nieustabilizowanych, postanawia:

1. Zawiesza się stosowanie części załącznika do uchwały 57/2005 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 22 lutego 2005 "Zasady selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych w Polsce oraz zasady postępowania przy ocenie prawidłowości odstrzału" dotyczącą JELENIA SZLACHETEGO.
2. Wprowadza się "Okresowe zasady selekcji i gospodarowania populacjami jelenia szlachetnego w celu zwiększenia udziału III klasy wieku byków" - będące załącznikiem do niniejszej uchwały.
3. Po upływie 3 lat od wejścia uchwały w życie Naczelna Rada Łowiecka przeprowadzi analizę i ocenę efektów wprowadzenia "Ramowe zasady gospodarowania populacjami jelenia szlachetnego w celu zwiększenia udziału III klasy wieku byków".
4. Uchwała wchodzi z dniem 1 marca 2010 roku.

Andrzeja Gdula
Prezes Naczelnej Rady Łowieckiej

Załącznik nr 1 do uchwały nr 71/2009 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 8 września 2009.

OKRESOWE ZASADY SELEKCJI I GOSPODAROWANIA POPULACJAMI JELENIA SZLACHETNEGO W CELU ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU III KLASY BYKÓW.

1. Wstęp

Uchwała Naczelnej Rady Łowieckiej nr 1/2005 z dnia 22 lutego 2005 r. wraz z poprawkami z dnia 16 kwietnia 2009 r. (Uchwała nr 63/2009 NRŁ) dotycząca "Zasad selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych w Polsce oraz zasad postępowania przy ocenie prawidłowości odstrzału" dotyczy gospodarowania zwierzyną o właściwych dla danego gatunku strukturach populacyjnych charakterystycznych dla zwierzostanów ustabilizowanych. Natomiast gospodarowanie populacjami nieustabilizowanymi, szczególnie o niewłaściwej strukturze wieku, wymaga innego

sposobu postępowania w okresie dochodzenia do ustabilizowania populacji. Spośród wszystkich siedmiu gatunków zwierzyny grubej, których sposoby gospodarowania regulują "Zasady selekcji...", najbardziej niekorzystna sytuacja przedstawia się w populacjach jelenia szlachetnego. Od dłuższego czasu praktycznie cała krajowa populacja tego gatunku cechuje się zachwianą strukturą wieku, polegająca na całkowitym braku lub minimalnym udziale byków w III klasie wieku. W tej sytuacji konieczne są radykalne działania naprawcze. Pozwoli to na skrócenie okresu dochodzenia do ustabilizowania populacji jako podstawowego celu gospodarki łowieckiej. Powodzenie tych działań wymaga ścisłych uzgodnień i współpracy z Administracją Lasów Państwowych.

2. **Struktura pozyskania i kryteria odstrzału**

Podstawą strategii ratunkowej są:

2.1 zmniejszenie w okresie 3 lat zrealizowanego odstrzału jeleni byków, o co najmniej 30% (liczonego jako średnioroczne pozyskanie jeleni byków z ostatnich 3 sezonów łowieckich),

2.2 całkowita ochrona byków koronnych w I i obustronnie koronnych w II klasie wieku,

2.3 całkowite zniesienie kryteriów selekcji jeleni byków w III klasie wieku,

2.4 dokonywanie oceny jakości wieńca w oparciu o jedną cechę jaką jest forma poroża i rezygnacja z kryterium masy wieńców obustronnie koronnych,

2.5 obowiązek odstrzału byków w klasach wg zatwierdzonego RPŁ - zakaz przerzucania odstrzału byków z wyższej klasy do niższej.

3. **Struktura płci**

Pożądana struktura płci w populacjach o wysokim przyroście zrealizowanym powinna kształtować się w przedziale od 1:1,0 do 1:1,5 na korzyść łań. W rejonach o niskim przyroście zrealizowanym kształtującym się poniżej 20% stanu wiosennego populacji (straty wywołane przez duże drapieżniki, kłuski żywiołowe, kłusownictwo itp.), a więc np. w niektórych rejonach południowo - wschodnich a także w rejonach wymagających zwiększenie liczebności, okresowo dopuszcza się większą przewagę łań - maksymalnie 1:2. Wyższy w tym okresie stan łań ma na celu zwiększenie przyrostu w celu zrekompensowania strat lub spowodowanie wzrostu liczebności.

4. **Przyrost zrealizowany**

W zależności od struktury płci, presji drapieżników, kłusownictwa i innych czynników wpływających na ubytki, przyrost zrealizowany może kształtować się w przedziale od 10 - 30% stanu wiosennego populacji. W uzasadnionych przypadkach np. straty wywołane przez duże drapieżniki, kłuski żywiołowe, przyrost zrealizowany może wynosić mniej niż 10%.

5. Struktura pozyskania jelenia szlachetnego winna wynosić:

5.1 w grupach płciowo - wiekowych:

- o byki - zgodnie z pkt. 2.1 struktura pozyskania i kryteria odstrzału według pkt. 2.5
- o łanie - dopełnienie do planu wynikającego z przyrostu zrealizowanego
- o cielęta - do 30%

5.2 w klasach wieku byków:

- o I klasa wieku (1 - 4 poroże, 2 - 5 rok życia) 30 - 50%
- o II klasa wieku (5 - 9 poroże, 6 - 10 rok życia) 30 - 50%
- o III klasa wieku (10 poroże i powyżej, 11 rok życia i starsze) do 20%

6. Kryteria oceny prawidłowości odstrzału byków jelenia szlachetnego

Klasa wieku	Poroże ----- rok życia	Opis poroża	Ocena
	1 poroże ----- 2 rok życia	- szpicaki o długości tyk do 20 cm, - szpicaki o długości tyk powyżej 20 cm do 30 cm, - szpicaki o długości tyk powyżej 30 cm, oraz o tykach rozwidlonych i koronne,	O X XX
I klasa wieku	----- 2 poroże ----- 3 rok życia	- ósmaki nieregulame i poniżej tej formy, - ósmaki regulame, - byki powyżej regularnego ósmaka,	O X XX
	3 i 4 poroże ----- 4 - 5 rok życia	- wszystkie byki niekoronne, - wszystkie byki jednostronnie koronne - wszystkie byki obustronnie koronne,	O X XX
	5 - 9 poroże ----- II klasa wieku	- wszystkie byki niekoronne i jednostronnie koronne - wszystkie byki obustronnie koronne,	O XX
III klasa wieku	10 poroże i powyżej ----- 11 rok życia	- wszystkie byki bez względu na formę poroża i starsze	O

Ustalenia dodatkowe

1. Za odnogę uznaje się każdy odrostek o długości powyżej 3 cm w I klasie wieku oraz powyżej 5 cm w II i III klasie wieku.
2. Pozyskanie myłkusa i szydlarza uznawane jest zawsze za odstrzał prawidłowy bez względu na przyznaną do odstrzału klasę wieku i nie przyznaje się za nie punktów niebieskich.

**Porozumienie
w sprawie wprowadzenia
"Okresowych zasad selekcji i gospodarowania populacjami jelenia
szlachetnego w celu zwiększenia udziału III klasy wieku byków"**

Uwzględniając treść art. 34 pkt.2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 roku nr 127, poz.1066), Statutu PZŁ §113 pkt.9 oraz Uchwał NRŁ nr 57/2005 i nr 71/2009, a także zapisy art.4 ust.3 w związku z art.6 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 45, poz.435), w Warszawie, w dniu 16 kwietnia 2010 r. pomiędzy:

- Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych - dr Marianem Piganem
- a
- Przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego – dr Lechem Blochem

zawarte zostało porozumienie regulujące i doprecyzowujące tryb postępowania przy wprowadzeniu uchwały Naczelnej Rady Łowieckiej nr 71/2009 z dnia 08.09.2009 r. w sprawie "Okresowych zasad selekcji i gospodarowania populacjami jelenia szlachetnego w celu zwiększenia udziału III klasy wieku byków" oraz sporządzaniu planów pozyskania jelenia szlachetnego na terenie obwodów łowieckich.

§ 1

Ustala się, że za populację ustabilizowaną jelenia szlachetnego uznaje się taką, w której na poziomie łowieckiego rejonu hodowlanego stosunek płci wynosi od 1:1 do 1:1,5 na korzyść łań oraz udział pozyskania jeleni byków w III klasie wieku wynosi powyżej 7,5%.

§ 2

Decyzję o uznaniu populacji za ustabilizowaną lub nieustabilizowaną, zgodnie z definicją zawartą w § 1, podejmuje kierownik łowieckiego rejonu hodowlanego wspólnie z Przewodniczącym Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego, na podstawie analizy wykonania rocznych planów łowieckich z ostatnich 3 sezonów łowieckich.

§ 3

W przypadku populacji nieustabilizowanych, zgodnie z definicją zawartą w § 1, stosuje się uchwałę Naczelnej Rady Łowieckiej nr 71/2009 w sprawie "Okresowych zasad selekcji i gospodarowania populacjami jelenia szlachetnego w celu zwiększenia udziału III klasy wieku byków".

---

§ 4

1. Kierownicy łowieckich rejonów hodowlanych wspólnie z Przewodniczącymi Zarządów Okręgowych PZŁ, sporządzą raz w roku raport o stanie populacji jeleni w rejonach hodowlanych, który zawierać będzie następujące informacje:
  - 1) stosunek płci jeleni w rejonie hodowlanym,
  - 2) udział poszczególnych klas wieku jeleni byków wg. inwentaryzacji, zgodnie z rocznymi planami łowieckimi, zestawionymi dla rejonu hodowlanego, wyrażony w %,
  - 3) udział pozyskanych poszczególnych klas wieku jeleni byków, zgodnie ze stanem z arkuszy oceny prawidłowości odstrzału dla rejonu hodowlanego, wyrażany w %,
  - 4) średnia masa pozyskanych poroży z podziałem na klasy wieku dla rejonu hodowlanego,
  - 5) liczba i rodzaj medali przyznanych za poroża jeleni byków pozyskanych na terenie rejonu hodowlanego,
  - 6) procentowy udział wykonania rocznego planu łowieckiego, zgodnie z podziałem na grupy płciowo wiekowe i klasy wieku jeleni byków dla rejonu hodowlanego,
  - 7) założony przyrost zrealizowany dla rejonu hodowlanego.
2. Wyniki, uzyskane po stworzeniu raportu, będą podstawą do bieżącej analizy stanu populacji. Przeprowadzona w okresie wieloletnim analiza, pozwoli na wydanie wiarygodnej oceny stanu populacji.

§ 5

Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych**

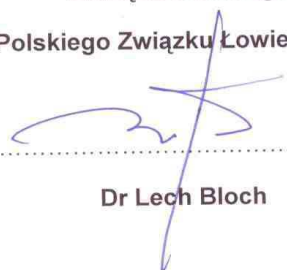

.....
Dr Marian Pigan

M. Kowalczyk
RADCA PRAWNY
mgr Marek Ratyński

**ZASTĘPCA DYREKTORA GENERALNEGO
ds. GOSPODARKI LEŚNEJ**
Grzegorz Furmański
mgr inż. Grzegorz Furmański

**Przewodniczący
Zarządu Głównego
Polskiego Związku Łowieckiego**

.....
Dr Lech Bloch

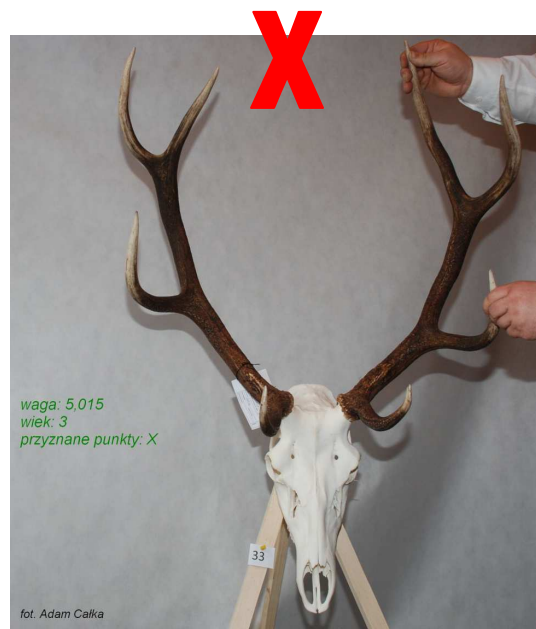
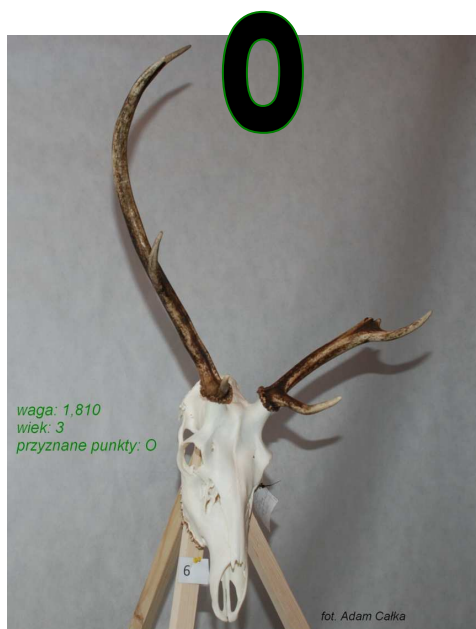
**POLSKI ZWIĄZEK ŁOWIECKI
ZARZĄD GŁÓWNY**
ul. Nowy Świat 35, 00-029 Warszawa
tel. (022) 8274545; fax (022) 8263322
REGON 000742279; NIP 526-030-04-63

Prawidłowość odstrzału jeleni byków i rozpoznawanie formy poroża jelenia szlachetnego w terenie

1 poroże	- szpicaki o długości tyk do 20 cm,	O
-----	- szpicaki o długości tyk powyżej 20 cm do 30 cm,	X
2 rok życia	- szpicaki o długości tyk powyżej 30 cm, oraz o tykach rozwidlonych i koronne,	XX

2 poroże	- ósmaki nieregularne i poniżej tej formy,	O
-----	- ósmaki regularne,	X
3 rok życia	- byki powyżej regularnego ósmaka,	XX

3 i 4 poroże
-----
4 – 5
rok życia

- wszystkie byki niekoronne,
- wszystkie byki jednostronnie koronne
- wszystkie byki obustronnie koronne,

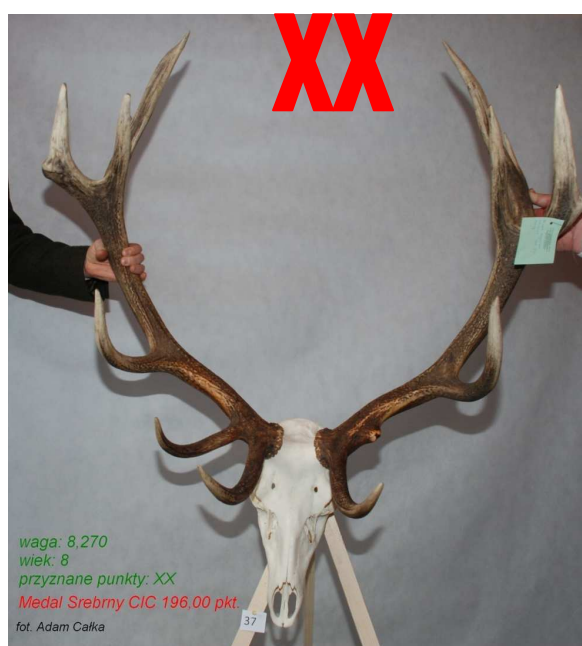
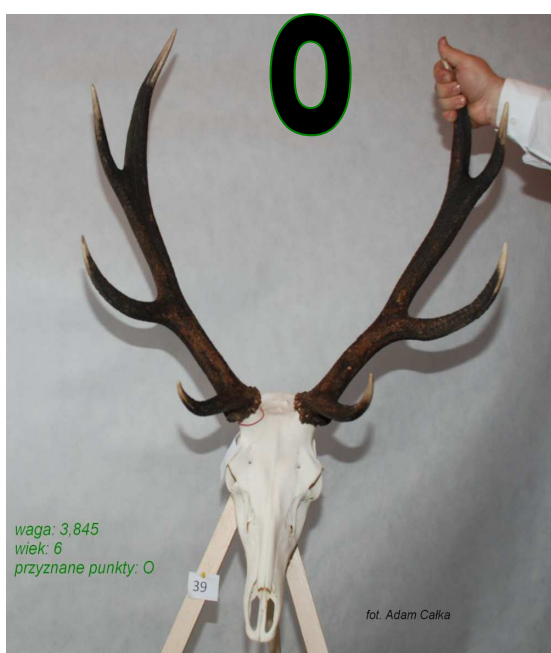
O
X
XX

5 – 9 poroże
-----
6 – 10 rok
życia

- wszystkie byki niekoronne i jednostronnie koronne
- wszystkie byki obustronnie koronne,

O
XX

10 poroże
i powyżej
-----
11 rok życia
i starsze

- wszystkie byki bez wzgl' du na form' poroża

0

